

DARVASI LÁSZLÓ

Virágzabálók

(REGÉNYRÉSZLET)

Az óriási hajóst választotta. Berger testén is eltúlozták a tagokat, kolbászszerű, húsos orrán úgy mozgatta a cimpáit, ahogy a lovak, amikor közeleg az abrakoltatás ideje. Durva faragású állkapcsából hibátlan fogsor villogott, s ha a lapáttenyerével kedveskedve ütött egy legénye hátára, a fickó belebukott a sárba. Berger egyszerű ladikosként kezdte, de hamar kitűnt a társai közül, elnyúlhatetlen volt, sokszor éjszaka se pihent, s testi ereje miatt mind nagyobb tisztelet övezte. Mázsányi rönkökkel dobálódzott, többször felúszott árral szemben a Boszorkányszigeten túli hajlatig. Következtesen haladt felfelé a tiszai halászok és kereskedők társadalmának ranglistáján, s mire a csúcsra ért, mindent tudott a vízről. Berger ismerte a Tiszát, a mélyüléseket, hol óriás harcsák alszanak örvénylő rablások után, tudta a szeszélyesen kavargó helyeket, melyek könnyű ágakként rántják alá a gyerekeket, ismerte a kecségző hajlatokat, tudta, miként vándorolnak a vízfelszín alatt húzódomok padok, hol szelídül az áramlás lassú folyássá, hol rejt a meder iszapja elsüllyedt sóhordó hajót, régi tutajt, ladikot. Az elsők között kezdett olyan uszályokkal dolgoztatni, melyeket bögös hajóknak neveztek a szabadságharc előtti években. A hajók orra és fara fölfelé hajlott, a test könnyű és kecses lett, s míg a régiek lomhán vonszolták magukat a vízen, az új hajók valósággal repültek. A bögőhajókra zöldre festett házikót emeltek, s az utasok a zsalugáteres ablakokon át kémlelhették a túlpártot. Berger néhány vízimalomban is érdekeltséget szerzett, a molnárok úgy hajlongtak előtte, mintha ő lenne a császár. Péter nem a befolyása és a tekintélye miatt választotta a hajóst. Évekkel azelőtt Zsófiánál időzött néhány napot, s egy faúszató dereglyével utazott vissza Szegedre. S ahogy a tokaji kikötőben téblábolt, megpillantotta Bergert, akit ismert látásból. Kellemetlen érzése támadt, mintha a mellére nehézkedett volna valami. A férfi a korlátnak dőlve pipázott. Péter elnevette magát, de Berger csak bámult rá, majd a vízbe sereintett. Szemmel tartotta aztán a hajósgazdát, akinek a szabadságharc leverése sem okozott károkat, hajói továbbra is áruval megrakva érkeztek Szegedre, a halászaik hálói is mindig tele voltak zsákmánnyal. Péter egy verőfényes, őszi délelőtt szólította meg. Csaknem egyforma magasak voltak.

Berger levette a kucsmáját.

Hogy hívnak téged, fiam?, kérdezett halkan.

Szép Péter vagyok, és azt kérdezem, hajlandó lenne-e tisztességes fizetség ellenében néhány kérdésemre válaszolni.

Ki vagy te, hogy tőlem kérdezni merészelsz?!, hunyorgott a hajós. Nekem, mondta tűnődve, tizenhárom hajóm van. Azt képzeled, fizethetsz nekem akár egy krajcárt is?!

Péter elnézett a túlsó part jegenyéi felé, aztán a felsővárosi vízimalmok irányába, melyek a Sárgának nevezett partrészen sorakoztak. A vár előtt nagytű szállító hajó várakozott. Végig a forgalmas, nyüzsgő parton hajókat rakodtak, kettő azok közül Bergeré volt. Vékony legény egyensúlyozott egy pallón, kövér zsák nyomta a nyakát. A töltésen szekér állt, a kocsis kiáltozott, kátrányt hoztak. Idős, fehér hajú ember álldogált a közelükben, szekercét lóbált lassan, ráérősen. Péter tudta, hogy Berger emberei ugrásra készen figyelnek. Egyedül volt, egyedül jött, így akarta. Nem félt, nem mérlegelt. Felsőhajtott, mint akit bánat ért.

Berger úr, én csak arról szeretnék tudni, mi az a sértés, amit ez a víz, Péter a Tisza felé bökött az állával, nem bír el. Maga gyakran csúnyán beszél, de okos ember. Különbözik nem lenne pontosan tucatnyi hajója, és nem tizenhárom.

Berger kifejezéstelen tekintettel bámult.

Te kioktatsz engem?, kérdezte halkan.

Üzletet ajánlottam, bólintott Péter.

Üzletet?! Te?! Nekem?!

Berger csalódott képet vágott. Mennyi kellemetlenség éri az embert, fojtogatja a hajósüzletet az adó, a fináncok a ladikok kotyogásába is belekötnek, a víz hol el akar fogyni, hol meg tengert játszik. Mindennek a tetejébe ilyen semmirekellők is vegzálják az embert!

Megcsóválta a fejét, fütttyentett.

Nyomban tucatnyi legény rontott elő a javításra váró ladikok, a felpakolt zsákok takarásából. Nem fejtellenül támadtak, gyakorlott szenvedéllyel rontottak Péterre, aki számított a támadásra, mégis meglepődött a heveségén. Az első kettőt ököllel ütötte meg, reccsent az arcsont, a harmadik a hátára csimpaszkodott, s mint a kutya, a tarkóját harapta. Péter úgy dőlt hátra, akár a felborított sószsák. Nyekkent a teste alatt a fickó, papírzacskó pukkan így. Valaki ordított. Fekében rúgott pofán egy másikat, aki dorongot lengetett előtte. Láta közben, Berger meg se mozdul, a hajós a túlsó partot fürkészi, a szemét árnyékolja, s eregeti a pipafüstöt. Némák voltak a támadók. Csak nyögések, sóhajtasok hallatszottak. Péter talpra ugrott, sikerült elkapnia s a reccsenésig csavarnia egy kart. Oldalra kapta a fejét, már késő volt, a szürke felhő elérte. A hálóra nem számított. Pedig nyilvánvaló volt, hogy használni fogják. Ellökött magától egy testes fickót, s máris rázuhant a vasnehezékekkel teleaggatott szövétnek. Mozdulatai összekeveredtek. Hajólapáttal ütöttek az oldalába, balta találhatta el a kézfejét. A vállá belezsibbadt az ütésbe. Valami elsziszegett a homloka előtt. Előre rohant, két fickót sike-

rült elrántania, maga alá gyűrte őket, a nyakukat szorongatta, az egyiknek az arcába fejt. Megérezte a szúrást. Nem volt nagy fájdalom. Valami pendült a testében, mintha horog akadt volna az oldalába, hogy nyomban ki is szakadjon a húsból. Gyenge lett nyomban, levegő sziszegett a tüdejéből, fuldokolva igyekezett megkapaszkodni, vadul tapogatott, de kihulltak ujjai közül a tárgyak. A földön feküdt. Vékony arcú férfi térdelt mellette, kedvtelve bámulta. Péter arcára úgy feszült a háló, hogy kettévágta az alsóajkát. A férfi visszarántotta testéből a kést, és Péter látta, hogy végignyal a véres pengén.

Megvagy, behemót, suttogetta, majd felállt, s odébb bicegett.

Péter köhögött, fázott nagyon. Olyan ismerős volt a késes arca. És miért lett ilyen hideg, honnan fúj ez a dermesztő szél? Megértette, meg fog halni, és ez nem is olyan rossz. Zihálva lélegzett, hallotta, hogy fölötte kiabálnak, újjak motoztak fölötte, aztán sötét lett, és csend. Meghalt? Ez a halál, ez a félhomály, ezek a derengő csíkok az arca előtt, ez az izapszag, ez a fémes íz a szájában, ez a halszag?!

Hangokat hallott, Berger beszélt.

Itt, uram, semmi sem különös történt.

Azért véres a sár?, dörmögte nyilván egy policáj, aki a verekedés helyszínére keveredett.

Az a fiú is ott, igen furcsán néz ki, megütötte magát?!

Mondtam neki, hogy nehéz az a zsák, de ő csak erősködött, hogy elbírja, dűnnyögte nyájasan Berger.

Az én hibám, uram, bocsásson meg, uram, hallatszott a gyerekes hang.

A zsák törte el a kezedet, az verte be az orrod, és tépte le a szemöldököt,?, érdeklődött a rendőr.

Azokat a sérüléseket egy hal okozta, mondta Berger.

Talán cápa?, a policáj hangja továbbra is barátságos volt. Berger úr, a mi Tiszánkban cápák is fürödnek? A tengerjáró barátaim mondják, akkora foga van a dögnök, hogy az embert derékban harapja ketté.

Itteni hal volt, uram. Olyan behemót, hogy magunk se akartunk hinni a szemünknek. Nagyon megküzdöttünk vele, uram, magyarázott Berger. Még nem tudjuk, miféle fajta, de ritka példány.

Aztán megnézhetem-e én is azt a nagy halat, Berger úr?!

Emeljétek a csónakot, adta ki a parancsot a hajós, Péter arcába fény vágott. A munkások meglátták a feléjük igyekvő policájt, s őt egy ladik alá lökték. Kövér, pirospozsgás férfiú volt a policáj, barátságosan nézegette Pétert.

Valóban természetes jószág, minden elismerésem, Berger úr.

Nagy pusztítást okoz az ilyen dög, ha meg nem fékezik, válaszolt Berger, és nekünk gondunk lesz rá, policáj úr.

A ladikot visszajuttatták, Péterre újra sötét borult, kint parancsszavak sziszegtek. Valami kaparászott a csónak oldalában. Péter hallotta a hangot, és sejtette, hogy az a fickó beszél hozzá, aki megszurta.

Most pedig megvárjuk, míg megdöglesz.

És aztán majd megetetünk a vízzel, behemót.

Péter elájult. Arra eszmélt, hogy sötét csend mélyén hever. Csak a tiszai éjszaka bírja ezt a neszekkel teli némaságot, melyben a folyó áramlása olyan, mint valami mélyről érkező zene. Remegett, de nyugodt volt. Megérezte, nincs egyedül. Szólt volna, de csak a szájába gyűlt vér buggyant ki szétszakadt ajkai közül. Megemelkedett a ladik, szél hűsét érezte. Megsimogatták az arcát. Sebesen kezdtek járni a gondolatai, úgy örvénylettek, ahogy őszi szél kavarja az avart, képek váltogatták egymást, arcok és testek villantak fel, mozdulatok fakadtak a képzeletében.

Visszajövök hozzád, suttogta a meleg női hang, visszajövök hozzád, kisfiam. De az anyja arcából már Klára hunyorgott kedvetlenül. Arról beszélj te nagy, szőrös ember, hogy mit vettél el tőlem! Megloptál, kifosztottál, te behemót! Te gyilkos! Gyilkos! Zsófia, te tudod, hogy nem vagyok rossz, csak az erőmmel nem bírok. Te is azt gondold, hogy megöltem azt a fiút?! Hogy beszennyeztem a kezemet annak az árnyéknak a vérével?! Klára, én most meg fogok halni, vagy meg is haltam már. Klára, Klára, ki hoz neked édes likórt, ki emel fel, ha le akarod tépni az ágon maradt cseresznye fürtöt?

A csónak faréseibe szakadt a körme, kaparászott. Halszag volt, iszapszag, a Tisza illata fojtogatta. Újra elájult. Arra riadt, hogy rázogatták. Hallotta saját hangját, ő beszélt, ő, akit Szép Péternek hívnak.

Te vagy az, halál?!

Itt vagy hát halál?!

Cigányul karattyoltak, annyit érett, hogy Devla, Devla, aztán magyarul kérdezték, szerinted, komám, a halál cigányból van?! Kutya hörgött a közelben, kaparta a csónak oldalát. Véres a ladik, dűnnyögték, téged aztán jól elintézték, ember. Izgatottan sustorogtak a szavak, kezek motoztak körülötte, ujjak babráltak a száján és az arcán. Megemelték, valaki nyögött, nehéz, milyen nehéz. Vigyázz, el ne ejtsd, oldalra csúszik, hallotta még, és újra elájult.

*

Napokig volt eszméletlen, s aztán még hetekig nyomta az ágyat, ám Schütz doktor, akit a cigányok nyomban riasztottak, cseppnyi aggodalmat sem mutatott, amikor megállt fölötte. Tekintete pajkos volt, gúny és ámulat keveredett benne, mintha azt mondaná, gratulálok, barátom, téged aztán nem lehet elpusztítani. Pétert szalmaágyba fektették, a fekhely mellé féregűző leveleket és illatos fenyőgallyakat szórtak a cigányok. A férfi teste izzadságban fürdött, dobálta magát, félrebeszélt, olykor hatalmasakat öklözött a levegőbe.

A putrik körül horpadt oldalú kutyák úzték a tyúkokat, egy füstölő tűzrakás mellett üstök heverték javításra várva, a szélben színes rongyok lobogtak, s fiatal legény hegedült a közelben.

Tudod, miféle kincsre találtál?!, kérdezte a doktor a vajdától, aki az ajtófélfának támaszkodott, bicskája hegyével a körmét tisztogatta. A válla fölött pillantott az udvarra, purdék marták egymást, mintha ölteni akarnának. A vajda intett Masának, s a kutya kaffogva rontott rájuk, szétkergette őket. A fiúk vigyorogva lihegtek, az öklüket rázták.

Szóljak a családnak? kérdezte tűnődve a doktor.

Várjunk a dologgal, ingatta fejét a cigány.

Joguk lenne tudni, ellenkezett a doktor.

Megmentettük mi már Klára asszonyt is, jegyezte meg Gilagóg, csikorogva nevetett, s bosszúsan kapta tekintetét a fiú után, aki hegedűvel a hóna alatt futott át a putrik között. Néhány pillanat múlva újra felnyikorgott a muzsikaszó. Gilagóg kiköpött.

Csak vonyítani tudnak, dünnyögte.

Még Imre, ő se tudja meg?!, kérdezte a doktor.

Azt hiszik, híresek lesznek, bökött homlokával a vajda a zeneszó irányába. Azt álmodják, hogy eljutnak Bécsbe, Párizsba, hogy Pesten pincér hordja nekik a sült oldalast, meg a töltött káposztát! Azt hiszik, tisztelni fogják őket. Azt hiszik, lehetnek mások, mint rossz cigányok! Ugyan mi haszna annak, hogy eladják a lelküket, és dagadt urak fülébe húzzák a nótákat?!,

Makacs és maradi ember vagy, Gilagóg, ellenkezett a doktor. Miért sajnálsz tőlük azt a kis szerencsét? Mindig is zenéltetek, hát nem? Zenéltek a te őseid is, vajda!

Te nem tudod, doktor, hogy a szavak ura lettem?!, kérdezte Gilagóg, s barázdas arcán felragyogott a régi vágás, melyet még egy lovári cigány kése ejtett rajta.

Ezt a betegséget nem tudom gyógyítani, jegyezte meg a doktor, s visszaigazgatta Péter mellére a pokrócot. A beteg felnyögött, majd hadarni kezdett, egy nőt emlegetett, valami virágot, sivatagot és virágot. Gilagóg komoran nézett, gúnyolódj csak német, gúnyolódj, aztán intett neki, kövesse. Széllöket vágtatott utánuk az udvaron, zörögve borult fel néhány kanna, forogni kezdett egy üst, s a vizes avar úgy lódult odébb, mint valami nehéz szőnyeg. A vajda egy guggoló asszony felé kiáltott, mire a nő egy fiatalabb férfire pillantott, aki a tűz körül járkált. S mert a férfi bólított, az asszony ugrott, beszaladt egy házba, s már tolta is kifelé a görgős kocsit, melyen a letakart Igazmondó mocorgott. Gilagóg nem tétozódott, lerántotta a takarót. Az Igazmondó vaksin hunyorgott, majd elvigyorodott.

Adjatok pénzt, suttogetta.

Adjatok pénzt!

Ezt már ismerem, szólt szenvtelenül a doktor.

Én viszont értem is, hajolt előre Gilagóg, Habred nagy kincs! Sokára tudtam meg, hogy mekkora kincs! Csak érteni kell őt, doktor.

Pénzt kér, mondta a másik.

Nem csak pénzt kér, ellenkezett a vajda.

Adjatok pénzt, szólt közbe Habred.

Gilalog pipára gyújtott, gúnyosan nézte a németet.

Adjatok pénzt, suttogta Habred, kék fényben derengtek a csontjai.

Mit mond?, sóhajtotta doktor, és fázósan összehúzta magát. A telepen újra átcsattogott a hideg novemberi szél.

Látja a halált, válaszolt a vajda.

Kinek a halálát?!

Azt mondja az Igazmondó, fújta ki a füstöt a vajda, s egy pillanatra elveszett az arca a gomolygásban, hogy a halál nem rossz. A halál kedves, mint a méz. Nem kell félni tőle. A vajda körbe nézett. Pedig a cigányok nyüsztve félik a halált.

Kinek a haláláról beszél, vajda?, kérdezte a doktor.

Gilalog hallgatott, láthatóan azon tűnődött, beavassa-e a doktor a frissiben feltárult titokba.

Lát egy nőt, mondta aztán kelleetlenül.

Miféle nőt?!

Egy fehér asszonyt, akinek az ujjából olyan kék vér folyik, mint amilyen az ő derengése, mutatott Habredre.

Ő a halál?, kérdezte élénkülve a doktor, ez a távoli, fehér asszony a halál?!

Nem tudom, dünnyögte a cigány. Talán az a fehér nő a halál. Lehet, hogy vele van, az ujjában vagy a hajában, ül a szája sarkában, lógatja a lábát. Egy kicsi halál ül száján, és felnevet, amikor ez az asszony beszélni kezd.

A vajda elhallgatott, lefelé bámult, sáros lett a csizmája. A doktor elismerősen mosolygott, mint akit meglep, hogy így képzelődik ez a száraz, mogorva cigány, majd a fémszínű tócsákat kerülgetve lépett az Igazmondóhoz, ezüstforintot kapart elő a mellényzsebéből, s az érmét az Igazmondó elé fektette. Habred ráncos csecsemő pofája csak őt nézte, nem érdekelte az ezüstforint.

Adjatok pénzt!

Adjatok pénzt, ismételte kéken derengő csontokkal, s a doktor ekkor mintha egy nő arcát pillantotta volna meg az Igazmondó fényében. Rémműlten hátrált néhány lépést.

Látod, ugye látod, te is doktor?, suttogta izgatottan a vajda.

Látom, igen látom, Schütz doktor a homlokát törölgette.

Mit csinál, mondd, ragadta a meg a karját a cigány.

Ír, mondta a doktor.

Valamit ír az a távoli, fehér nő, bólíntott a doktor, és messze bámult. Mintha elláthatna odáig, ahol azokat a halálos, kék mondatokat írják.

*

Percek óta állt a beteg fekhelye mellett.

Somnakaj megnyúlt, karjai vékonyak és hosszúak lettek, bőre a friss gesztenye barnaságát idézte, a haja szénfeketévé érett. Szempillái olyan hosszúak vol-

tak, hogy megtartották az akáclevet is. A telepre Schütz doktor tanácsolta vissza. Mikor járt az apjánál, mikor látogatta meg az öreget, árulja el csak! Persze, igazán jó helye van Somnakajnak a Szép házban, áldhatja is a szerencséjét, hogy ilyen kedves emberek közé került, ám azért gyakrabban megnézhetné az apját, akinek Habreden és a kutyáján kívül újabban nem akad társasága. Úgy véli, dűnnyögte a doktor, a vajda nem beszélt a lányának a bajairól, hiszen a lába ujjáig büszke ember, szégyellne panaszkodni, s talán még magának se vallotta be, hogy nehezebb az élete, de azért nem árt, ha Somnakaj tud a változásokról. Talán már nem az apja a törzs vezetője. Meghagyták őt abban a hitben, hogy parancsol nekik, de mindent másként forgatnak, s csak játsszák, hogy Gilagóg a vajdájuk. A lány hallgatott, a csudába kívánta a doktort, aki mindenbe beleszólt, és folyvást akadékoskodott. Jó két hónapja talán, még ősz volt, aranyló és mustillatú, Somnakaj húst, tejet és gyümölcsöt vitt az apjának. Egy egész kosarat pakolt teli. Két hónap nem olyan nagy idő! Látogatja ő az apját, ha ideje engedi! Somnakaj gyűlölt visszajárni a nyomorba, s áldotta az eget, hogy nem kellett velük élnie. Amikor olykor engedett a lelkiismeretének, mintha valami rosszban járna, sietősen, a fejét lehajtva szaladt végig az utcákon, hogy a telepre érjen. Elég volt belépnie a putrik közé, nyomban nekiestek az éhes purdék, fogdosták, a mellét, az ölét tapogatták, a szoknyáját ráncigálva pénzt kunyeráltak. Az asszonyok a lába elé köptek, annyira irigyelték. Barka némán mozgó ajkakkal bámulta, és Somnakaj tudta, hogy a másik átkozza. Barka kihordta a terheit, és kiszáradt a vajúadás alatt. Olyan lett az arca, mint egy kifordított teknő. Olyan lett, mint egy boszorkány, horgas körmét nem vágta, kócos volt, s a mellén mindig ott lógtak a vinyyogó íkrek. A telep fuldoklott a sárban. Pallók és deszkapadlók rendszere hálózta be a várost, hogy az emberek száraz lábbal közlekedhessenek, de a faút errefelé csak az utolsó magyar házig vezetett, aztán a lány vagy talált száraz ösvényt, vagy az álláig mocskos lett, mire az apja viskójáig tapogatott. Ide járjon vissza?! De mert a múlt éjszaka fagyott, s leesett az első hó is, Somnakaj kijött a telepre.

A lány a beteg arcához ért, végigtapogatta a duzzadt ajkakát. A férfinak megnőtt a szakálla, a haja kócosan ragadt össze, s a vérszívók is gyötörték. A férfi megremegett, de nem nyitotta ki a szemét, halkan felnyögött. Csupa kék és barna folt volt a bőre, a bal szeme alatt lila karikák, fél arca megfeketedve, s a homlokán hosszú vágásnyom húzódott.

Ő az?, kérdezte Gilagóg, aki a lánya mögött várakozott.

Somnakaj bólintott.

Mikor láttad?, kérdezte az apja.

Amikor a városba jöttünk, suttogott a lány. De lehet, hogy csak álmodtam, apám.

Olyan nincsen, ellenkezett Gilagóg, hogy előbb megálmodod, aztán látod. Először látod, aztán álmodsz róla.

Somnakaj nem akart az apjával vitatkozni, mit tudhat az öreg az álmokról?! Mindig hamarabb vannak az álmok, mindig hamarabb születnek!

Gyilkos, tuttogta a lány.

A vajda hunyorgott, a fejét vakargatta.

Azt is megálmodtad, kinek az élettét vette el?

Láttam, szólt Somnakaj, és a rajzokra gondolt, melyek a Szép ház társalkodójának falán függtek. A három rajz férfiakat ábrázolt, Szép Imrét, a gazdáját, ezt az óriást, akit Péternek hívnak és a gazdájának a testvére, és a sápadt fiút, aki a táborukban járt, és akiről Klárának kellett mesélnie. Szép és finom ceruzarajzok voltak, Somnakajt bámulattal töltötte, mennyire hasonlítanak azokra, akikről mintázták őket. Klára kívánságára Somnakaj többször is elmesélte, hogyan találkozott azon az augusztusi napon a sápadt fiúval. Klára figyelmesen hallgatta, de egyetlen szót sem mondott a fiúról, s azt sem árulta el, ki készítette a rajzokat.

A folyó partján bujkáltak, s a fiú hozzájuk tévedt, a hőség megrepesztette a földet, ők nem régen érkeztek a soktornyú város határába. A parti füzesben ke-restek menedéket, mert háború volt, dörgött az ég, a világ ruháját lövések szag-gatták. A sápadt fiú rájuk talált, félelem nélkül jött a táborukba. Úgy fürkészte őt, a kislányt, mintha el akarná varázsolni, és aztán az apja hiába tartotta vissza, a fiú a legnagyobb villámlások közepette ment vissza a háborúba. Mint aki ott ke-res valamit. Vagy mint akit ott várnak! Somnakaj jól látta, hogyan történt, a fiú után settenkedett. Látta a bömbölő óriást, ezt az összetört férfit, aki most itt he-ver előttük, a szalmaágyon, és látta a fájdalomtól görnyedő fiút. Somnakaj a fák közül leselkedett, bármikor meg tudná mutatni azt a tölgyet, a törzsébe kapaszkodott, s elharapta a nyelvét a rémülettől. A fiú a földre hullt, az óriás bömbölve toporzékolt, s hatalmas villámmal döfte át a testét. Aztán a háború megpihent, mint egy fáradt vadállat. Szúrós szagú csönd lett, éhes kutyák lihegtek a bozótos-ban. Ő látta a fiút halottként, a megégett, véres fűben hevert, arca békés volt, a teste szétszakadt. Somnakaj virágot tépett mellette, és csodálkozott, hogy néhány órája élt, és minden volt, most pedig csak fekszik, és már soha nem lesz semmi.

Ahogy Somnakaj nézte a beteget, megrettent. De nem volt értelme tovább morfondírozni. A lány döntött.

Ha meggyógyul, vele megyek, szólt elszántan.

Gilagóg sötéten hallgatott.

Honnan tudod, hogy elmegy?, csikorogta ki végül.

Ez a férfi mindig elmegy, mondta Somnakaj.

Kiáltás csattant, gúnyos kacagás verte fel a szoba csöndjét. A kölykök Somnakajt dobálták sárral, bogánccsal. Néhány kéreg a betegre is hullt. Mögöttük gyű-lölködve állt Barka, és parázsló tekintettel figyelte őket.

*

Január volt, s napok óta havazott. Péter besántikált a viskóba, csizmáját ütö-gette, máris tócsa támadt alatta. Gilagóg úgy bámult rá, mint hívatlan látogatóra,

akitől bármiféle hír kitelik. Sípot faragott éppen, amely sehogyan sem akart megszólalni. Péter a vajdára vigyorgott, s a sarokba lévő kézikocsi felé intett, mintha az Igazmondó fogadhatná a köszönését. S valóban, mozdult a pokróc. Annyi más helyre mehetett volna, ahol gondját viselik, ahol rendes ágy, könnyű húsok várta volna, sőt, éjszakánként sem lett volna mindig egyedül, ő mégis itt maradt. Talán a lány miatt, aki olykor elálldogált mellette, talán, mert közelről akarta látni ezeket az embereket, a nyomorukat, az álmaikat és a szenvedélyüket. Sornakaj valóban különbözött tőlük. Fontos volt ez a csipasz Klárának is, s Péter nem értette, miért ragaszkodott a lányhoz az asszony olyannyira. Félredobta a kabátját, a foltos vaskályha sisteregett a ráhulló hótól. Napok óta havazott, a hó sűrű függönyként ingott ég és föld között, s a cigányok behúzódtak a házakba. Nem volt ajánlatos kószálni, tiltott helyeken leselkedni, a hó megőrizte a nyomokat. Péter egyre erősebbnek érezte magát. Még ugyan húzta a lábát, de valójában egyetlen fejlemény nyugtalanította. Hiába gyógyult oldalán a szúrt seb, gyakran elviselhetetlen fájdalom kínozza. Schütz doktor úgy magyarázta, a kés megsértette a bordát, valósággal megfaragta, és a csont nehezebben felejt, mint a hús. Péter csodálkozott, hiszen nem is érzett többet egy tűszúrásnál. A doktor azt felelte, a fájdalom most már vele marad, néha talán enyhül, de jobb, ha tisztában van azzal Péter, hogy a kín bár csak látogatóba érkezett, utóbb otthonra lelt az ő pompázatos testében, és mivel Péter emberi épülete igazán nagyszerű lak, a fájdalom soha nem fog kiköltözni belőle. Péter csikorogva nevetett, egész életében fájni fog neki?! Bocsásson meg a doktor, de ez marhaság! Péter nem hitte, hogy létezhet kín, mellyel ne bírna. Helyes, az ő teste palota, hát majd ő maga űzi ki a hivatlan látogatót, aki belakja a szobákat, termeket és a pompás rejtekeket. Ám egyelőre a fájdalom mutatkozott erősebbnek, benne bujkált, jött-ment, napokra eltűnt, aztán teljes fegyverzetében mutatta meg magát, olyan volt, akár egy szörnyű virág, hatalmas levélzete és ágas-bogas gyökerei voltak, melyek legkisebb rezdülése is iszonyatos kinnal járt. Az indák leereszkedtek az öléig, a fájdalom hínárja felkúszott a tarkójába, s gyakran úgy dobolt, lüktetett a halántéka, hogy a könnye csorgott.

Az ágyra heveredett, ivott egy kis bort.

Miért köhécsel olyan sokatmondóan a vajda?!

Miért bámul úgy, mintha baja lenne?!

Csendes őrzéssel szakad a hó, a világ halott, a gyáva utcákon csak a policáj jár, a putrit jóleső meleg tölti be, mert szereztek fát, és szereztek bort és húst is a figyelmes, odaadó Margit segítségével, és most a fájdalom is kussol.

Mi a baj, vajda?, kérdezte Péter.

El kell mondanom valamit, szólt Gilagóg, s félretette a kést, s a faágat.

Ha kell, akkor mondd, kortyolt a bögréjéből Péter.

Gilagóg néhány gallyat dobott a tűzre, majd a kocsit a szoba közepére húzta. Lerántotta a pokrócot az Igazmondóról, aki Péterre vigyorgott. A férfi kellenül

visszaintett. A vajda töltött magának is, mohón ivott, aztán töltött újra, majd megvárta, míg Habred megszólal.

Adjatok pénzt, suttogta az Igazmondó, mire Gilagóg bólintott, majd magyar és cigány, olykor török és valami mélyebb zengésű délszláv szavakat is a beszédébe vegyítve mesélni kezdett. Péter csodálkozott, mert tökéletesen értette a másikat. Gilagóg meséjének minden szavát felfogta, a történet a törzséről, a cigányokról szólt, akik egy világvégi köd túloldaláról jutottak idáig. Elhullott testvéreik csontjaival kutyák kergetőznek a karavánutak mellett, a sírokat elfelejtik, a sírokat a szívük kertjébe ássák, nincs történelmük, mert a múlt nem az árnyékuk, nem utánuk lohol, nem őket követi, hanem előttük liheg, és ők egyre csak úzik azt, ami már elmúlt.

Ám egyszer megmentették az Istent.

Ki tudja, talán nem is volt ez rossz hír. De azért komoly hír volt. A hír úgy szólt, hogy eljött a nap, amikor az egész világ el akarja pusztítani a Teremtőt, mert az Úr rosszul teremtetete meg a világot. Rossz volt a hajnali szél, az eső, a hó, a hideg és a forróság, nem volt jó a szerelem, mert másé volt, rossz volt a pénz, mert az is másé volt, az élet mit sem ért, csak fellobbant és máris kihunyt, s a halált is könnyen és ok nélkül osztogatták. Isten haljon meg, és támadjon fel, hozza helyre a hibát. Így szólt az ítélet, mellyel éppúgy egyetértettek aranyban járó, csúcsos süvegű püspökök és tekintélyes dervisek, mint némaságukban fuldokló erdei remeték, akik a fák odvaiba dugták a szerszámukat, ha rájuk tört a rettenetes roham. Az égen súlyos, fekete fellegek vonultak, a föld gyomra szúrós füstöket böfögött.

A baljós hírt az a törzs kapta meg először, amelyiknek Gilagóg dédapja volt a királya. Ők voltak a fekete homlokúak, és pontosan négyszázan voltak, és éppen olyan vidéken jártak, ahol a felhők hasát csiklandozta fű, és a szél kutyahangon ugatott. Egy reggel a kémük a lábát húzva, a vérét hullajtva tért vissza a táborba, s mielőtt megfagyott volna a tekintete, még eldadogta, hogy fegyveres hordák járják a vidéket, feldúlnak minden házat és falvat, Istent keresik. Az Úr megneszelte a bajt, és elrejtőzött. Van Isten, csak bujkál. A Nap halványabban szórta a sugarakat, a föld tompán döngött, ha táncoltak rajta. Hajnalonként későn ébredtek a madarak, és csak rikácsolni tudtak. Só marta az arcukat, testük fekélyes lett, viszkettek, gennyeztek, vért vizeltek.

Néhány nap múlva idegen kért menedéket náluk. Rendes embernek tűnt, volt szakálla, illendően beszélt, ordítani is tudott, de a teste illata nyugtalanító volt, mintha folyton a saját párájában járt volna. A kutyák megvadultak tőle, s ha feléjük nyúlt, nyüszítve kushadtak. A kislányok szótlanná váltak, amikor közel ment hozzájuk, kicsi öklüket viszkető ölükbe dugták. A gyerekek sírtak, ha szólította őket. A törzs varázslója, akinek a teste kék lett, ha hazugságot érzett, levágta egy kakas fejét, majd hagyta, hogy a madár elszálljon, de a kakasnyakból visszacsöp-penő vért gyűszűbe fogta, s megitta. Hamarosan fehér lett a teste, s farkoccsba

font hosszú haja égő kígyóvá változott. A törzsnek kétsége sem volt afelől, a vendégük az, akit a föld többi népei égen és földön úznak, Isten náluk keresett menedéket, talán arra gondolt, itt keresik a legkevésbé.

Nem árulták el, hogy tudják, ki a vendégük. Isten nem tűnt különösebben nagy erejűnek, sem pedig eszesnek, s kiváltképp nem tűnt mindenhatónak, de kétség kívül Isten volt, még ha horkolt és kiáltozott is álmában, illetve gyakorta érthetetlen szavakkal illette az éjszakát. A cigányok nem tudtak aludni, ültek a csillagos ég alatt, és miközben dúdoltak a Holdnak, azon gondolkodtak, mit jelenthetnek Isten szavai. Aztán szokás szerint összevesztek, kések pengéi villantak, egy fiúnak leharapták az orrát, egy másiknak parázskaparót döftek az oldalába. A cigányok összevesztek, aztán kibékültek, mert a dühük éppen olyan hamar szállt el, mint az örömük. Isten felkelt reggel, és ők nem tudták hasznát venni. Nem tudott kalapálni, lovat patkolni, nem tudott zenélni, nem tudott lopni, botfüle volt, s ha munkát bízta rá, búzamagos föld szitálását, tyúk kopasztását, vonogatta a vállát, mintha azt mondaná, azért testálta e munkákat a cigányokra, hogy ne neki kelljen csinálni. A cigányok nem mutatták, de nagyon féltek. A cigányok tudták, mert megtanította rá őket az élet, hogy minden idegen után jön még idegen. Ha szerencsájuk van, az idegen anyja, testvére érkezik, de többnyire mégis az ellensége várható.

A poroszlók kapitánya, aki hajnalban tört rájuk, s feldúlta a sátraikat, szétdobálta a pokrócaikat és a szerszámaikat, éppen olyan vörös sapkát viselt, mint a halál. Akkora csizmája volt, amekkorát a cigányok még nem láttak. A poroszlók kapitánya egy idegent keresett, aki meglopta a világot, meglopta a földeket, a vizeket, meglopta az összes királyokat. A cigányok dideregve hallgattak, a gyerekek maguk alá vizeltek. Gúnyos vigyorral kelt a Nap. A poroszlók kapitányának loboncos szakállából madarak rikácsoltak. A cigányok csak suttogni mertek.

Miért éppen náluk keresik az illetőt?!

A cigányok tolvaj népség, és a tolvaj a tolvajhoz bújik végül!

A cigányok királya a fejét ingatta, poroszló uram, tolvaj tolvajjal nem barátkozik.

Ez ugyan nem volt igaz, de jól hangzott.

A poroszlók kapitánya szögeket és vasdarabokat köpködött, véres késsel vaskargatta az oldalát. Itt kell lennie a nyomorultnak, dörmögte, ezt mondja neki a sapkája, ezt csicsergik a madarai, ezért nem akar tovább menni a csizmája. Csend lett, csak egy purdé sírdogált, az anyja melle elapadt a félelemtől. A poroszlók kapitánya parancsokat osztogatott a katonáinak. Hamar sorba terelték őket, férfiakat és fiúkat, fiatal anyákat, öregasszonyokat és gyereklányokat, s amelyik purdé még nem tudott járni, azt a testvére fogta, az anyja ölelte. A sorban állt a király, a varázsló is, s látta, hogy fejetlen kakas köröz felettük az égben, a vérét hullajtja rájuk. Kiáltás harsant, és aztán mindenkit lenyilaztak, az összes cigányt megölték.

A katonák elmentek, porzott a föld, a bokrok levelein vércseppek remegtek. Mindenki meghalt, mindenki elveszett, a legkisebb szélpuhdé, a legerősebb vas-kovács testéből is kiszállt a lélek. Isten nem halt meg. Űlt a mészárlás közepén, olyan volt, mint egy cigány. De nem volt ő cigány, csak egy szomorú, tehetetlen Isten volt. Ha cigány lett volna, meghalt volna, velük pusztult volna. Isten számolgatta a halott cigányokat, aztán feltámasztott közülünk egyet, ő volt a király, Gilagóg őse, és Isten neki mondta el, mit kell tenniük. Hogyan éljen a cigány ezentúl, miféle parancsokat kövessen. S ha a szabályokat betartja, jó lesz neki. Akkor a cigány boldog lesz.

A király bólogatott, süket volt, királlyá is ezért választották, nem tudta meghallani a rosszat.

Isten visszatért a világba, amely már nem akarta megölni őt. Gilagóg apja eltemette a testvéreit, és továbbvándorolt. Újra lett asszonya, lettek gyerekei, lettek követői, lett törzse, népe, és a vándorlások alatt sokszor büszkélkedett azzal, hogy személyesen beszélt az Istennel.

Nem halotta, mit mondott neki az Úr, bólintott Gilagóg, talán jobb is így. Nem kell azt meghallani, tette hozzá tűnődve, amit hiába hallanál. Nem érted, nincs hozzá eszed. Elég volt annyi, hogy a király élt, mondta, pipára gyújtott, s várta, hogy Péter kérdezzen.

Miért mondtad el ezt nekem?!, kérdezte Péter, amikor a vajda elhallgatott.

Veled van a Halál, szólt Gilagóg, és megvonta a vállát.

Adjatok pénzt!, reccsent Habred, a vajda rádobta a pokrócot, a sarokba tolta a kocsit.

Mi van velem?!, pislogott Péter.

Az Igazmondó azt állítja, szólt a vajda, hogy a melledre tette tenyerét a Halál. Ha a másik kezét is odahelyezi, a szíved nem ver többé.

Gilagóg a fejét ingatta

Te is olyan vagy, Szép Péter, mint az embereid. Lebetegednek, meggyógyulnak, és amikor egészségesek, akkor szólítja őket magával a piros ruhás. Félsz tőle, félsz a haláltól?

Péter hallgatott.

Azt mondják, öltél már, jegyezte meg a vajda.

Kik mondják?

Sokan állítják. Olyanok mondják, akik nem fontosak neked. Olyanok is mondják, akik egyszer talán fontosak lehetnek. Emlékeznek rád, hogy öltél. Én nem tudom, valóban öltél-e. De ha öltél, bizonyára megvolt rá az okod.

Miért nem kérdezed meg Habredet, gyilkos vagyok-e?, szólt kedvetlenül Péter.

Már megkérdeztem, dünnyögte a vajda, a kése és a bot után nyúlt, s folytatta a faragást.

Február közepe volt. Péter egy reggel patkót és üstöt kért. A patkót eltörte, az üstöt úgy nyomta össze, mint valami bádogfejet. A vajda rezzenéstelen arccal nézte a mutatványt, Masa érdes nyelve a gazdája kezét nyalogatta. A vajda tudta, mit akar jelenteni a másik hivalkodása. Péter meggyógyult, a réGINEK éRZI magát, az ereje, a kedve, a bátorsága visszatért. Akkor hamarosan búcsúzhat a lányától, mert Somnakaj vele megy. Péter öltözködött, ruháit egy kopott bőrtáskába dobálta. Fehérlett a sarokban néhány üveg, magához vett egyet.

Elmegyek, mondta, s a vajda bólintott.

Köszönök mindent, mondta még Péter.

A vajda most sem szólt, s Péter úgy érezte, a cigányember az ellensége lett.

Vigyázni fogok rá, ígérem, mondta, de Gilagóg nem felelt.

S aztán, mielőtt valóban elhagyta volna a tábort, odalépett az udvaron leselkedő Barkához, közel húzta magához.

Rossz neked, asszony?

Barka leköpte, rossz kabátja alatt fuldokolva szopták emlőit az ikrek.

Rossz neked, de a legrosszabb az, hogy soha nem tudod meg, mire fel van ez a rossz, és hogy lehetett volna jobb, mondta, miközben érezte, hogy megfájdul az oldala. Barka vicsorgott, újra köpött, Péter meglegyintette. Az asszony vinnyogva hátrált, aztán imbolyogva elszaladt. Az udvar közepén fiatal férfi állt. Hosszú, fekete kabátján nem olvadt el a hó. Nem volt magas, s nem tűnt különösebben erősnek sem, de Péter tudta, hogy az összes zenész, kovács és foltozó, nem különben a várost járó cigánykereskedők leteszik neki a részesedést. Péter intett, mire a férfi megbillentette a homlokát, mint aki engedélyt ad, hogy a másik elmeheessen. Péter elmosolyodott, s megcsóválta a fejét.

Aztán sietett, bár egy könnyed kitérő után, mely Léni néni kocsmája felé hajlott, ahol nagypohár likórt ivott meg egyetlen húzásra, egy másik gyűszűnyi poharat pedig a szíve fölötti zsebbe helyezett, egyenesen a Szép házhoz tartott. Fehér volt a világ, könnyű vattát rugdosott volna maga előtt. Ahogy számítani lehetett rá, két fickó figyelte a Fekete sas utcát, s leginkább a Szép házat. Nyilván a pokolba kívánták a leskelődést, mire Péter sarokra ért, a pelyhezés helyett apró szemű, fagyott hó hullt, melyet a feltámadó szél az arcukba fújt. Péter ráérősen közeledett ez egyikhez, tüzet kért. Kerek, piros arcba pillantott a gyufafénynél, nyakon vágta, s a férfi nyomban összezsugorlott. A másik csúszkálva rohant feléje, futás közben emelte a pisztolyát. Őt jókora jégdarabbal dobta fejbe, pontosan homlokra találta, s remélte, hogy nem ölte meg. Toporgott a bizalmatlan ház előtt, a fenébe ezekkel a nyavalyás spiclikkel, ő csak Klárát akarja látni! Aztán eszébe jutott, hogy a spiclik elverésével bajba sodorja a háziakat. Gondolkodott kicsit, majd felpattintotta a táskája csatját. Hiszen volt nála egy üveg pálinka! Életre paskolgatta a nyakon ütött spiclit, több kortyot az arcába töltött, s amikor a fickó eszmélt, s dadogva kérdezett valamit, Péter rámosolygott, és újra leütötte.

A másíknak vér szívárgott a homlokából. Vele is ugyanígy járt el. S amikor a szesz-szagú ember nyekkenve terült el a hóban, az üres üveget a kezébe nyomta.

Péter pisszegett, dobálta az ablakot. De az asszony nem lebbentette el a függönyt, s a férfi hiába verte a bejárati ajtót is. Örjöngő düh fogta el, éppen vállal feszült a fának, amikor zörrent a retesz, és Somnakaj nyitott ajtót. A lány sápadt volt, nyilván leselkedett idáig, s erőt gyűjtött, hogy tudjon beszélni Péterrel.

Szép úr, a testvére nincsen itthon, mondta zavartan.

Nem is őt keresi, ő Klárával akar beszélni, dörmögte Péter.

Az asszonya alszik, suttogta a lány.

Hazudik a kislány, hajtotta le a fejét Péter, hirtelen elgyengült.

Ő nem hazudik, csak azt mondja, amit kell mondani, hadarta pirulva Somnakaj.

Akkor mondja meg neki, így Péter, amit a lány őszintén gondol.

Somnakaj hallgatott, s mintha szirmokon taposott volna.

Péter elvesztette a türelmét, betört a lakásba, félre sodorta a kislányt, aki az ajtófélfának szorult, egy pillanatra elakadt a lélegzete. Klára a társalkodó pamlagán ült, gyenge fénynél olvasott, s ahogy a férfi meglátta, hirtelen arra gondolt, a nő róla olvas. Önkéntelenül elmosolyodott. Klára lassan felnézett, nem engedte le a könyvet. Sápadt volt, a szeme karikás, szája sarkában gödrök. A kisgyerek biztosan alszik. Péter forgolódott. A falakon virágok nyújtóztak, kis keretbe préselt lenyomatok, üveglapok alatt ragyogó levelek, élő hajtások, halott bimbók mindenütt. A szőnyegek könyvek, újságok heverték. Olyan idegen lett minden.

Majdnem meghaltam, mondta halkan a férfi.

Klára tekintete a három rajz felé rebbent, nem szólt.

A férfi ekkor értette meg, hogy Klára semmit sem tudott róla, fogalma sem volt, hogy napokig lebegett élet és halál között, mert orvul megszúrták, nem tudta, hogy a cigányok mentették meg, ők ápolták és hogy Schütz felügyelte az állapotát. Miként lehetséges, hogy a doktor nem fecsegte el a dolgot?! Az öreg német az olyan ismerősének is mesél, aki süket, mint az ágyú! Hogyan lehetséges, hogy Somnakaj, aki pedig többször járt a telepen, nem szólt az asszonyának? A lány sokat időzött a betegágyánál, jól tudta, milyen súlyos az állapota, mégis hallgatott. Miért?! Dühös lett, úgy rángatta a ruhát az oldaláról, hogy nagyokat reccsent a szövet. Aztán a pici, virágfej alakú sebre mutatott, mely a szív magasságában piroslott az oldalán.

Klára gúnyosan mosolygott.

Ez lenne az a halálos sérülés?!

A halál a tű fokán is átfér, mondta Péter, akit megdöbbenett ez a hidegség. A kabátja zsebébe nyúlt, s könnyedén emelte ki a likőrrel teli poharat. Hiába nyújtotta a nő felé, Klára nem mozdult. Péter megértette, nem harag szenvedélye tartóztatja, a harag elmúlik, mint a pára vagy a köd, Klára merevsége azonban egy riadt, magányos embert igyekezett takargatni, aki nem bízott már semmiben

és senkiben. Péter fáradtan ereszkedett a nő mellé, aki nem húzódott el, de a férfi érezte, hogy megfeszül a teste. Vert mögöttük a falióra, az ajtónál reccsent valami, nyilván Somnakaj hallgatózott.

Gyűlölsz?

Igen, mondta Klára, és megismételte, gyűlöllek, Péter.

A férfi a rajzokat bámulta. Egyszer majd azt is megérti, miért lógnak itt ezek a képek. Megérti, miért mondja neki az asszony, hogy gyűlöli, ha a képét minden nap látni akarja.

Hol van a bátyám?, kérdezte a férfi.

Elhagyott, mondta Klára.

Igaz, hogy holnap valamilyen előadást tart a Kaszinóban?

Elhagyott, ismételte a nő.

Talán többet nem tudok hozni, emelte meg a pohárkát Péter, melyet még mindig a kezében tartott. Nem is néztek rá. Annyit se mondtak, hogy nem. Péter lehajtotta a likórt, a pohárkát az asztal szélére koppintotta. Nem volt már itt semmi keresnivalója, ment.

Gyilkos vagy, szólt utána Klára.

Péter megfordult.

Miből gondolod?

Tudom.

Persze, bólintott a férfi, aztán kinek az életét vettem el?!

Üvölteni szeretett volna, eszébe jutott, mit mondott a vajda, hát az egész világ összeesküszik ellene?! Nem őt szúrták meg, nem őt verték agyon?! Üvölteni kezdett.

Jól van, jól van, gyere ide Somnakaj, gyere, ha mondom! S mert a kislány vonakodva bár, de belépett a szobába, majd közel húzódott, Péter megragadta a kezét, magához rántotta.

Legyél türelmes, lihegte az arcába lehiggadva, van egy kis dolgunk még a városban, aztán hamarosan indulunk.

Úgy beszélt, hogy Klára is hallja.

Hova?, suttogott Somnakaj.

Bécsbe, buta, egyenesen Bécsbe, dörmögte férfi, és magához húzta a lányt. Csak akkor engedte el, amikor a szemében furcsa fényt látott meg. Nem félelem volt, nem is iszonyat, valahogy a kettő keveréke.

Nem köszönt el Klárától.

Margit fogadóájában már várták a társai. A lócaasztalnál Pietro, Salamon, a kis Kigl kockáztak. Előbb Pietro nyert, de újabban Kigl ujjait simogatta a szerencse. Salamon csak vesztett. Mosolygott, fénylett a fiú szája, és nem bánta, hogy csak veszteni tud. Péter bort kért, leült hozzájuk. Kissé mámorosan mérlegelték a híreket, szenvedélyesek voltak és vadak, sokat ittak már. Péter megengedte Kiglnek, hogy két nap múlva a városba menjen. Reggel indul, óvatos lesz, siet vissza,

este már velük költi a vacsorát. Családi ügy, mondta Kigl, az alsó ajkát nyalogatva tűnődött. Fogyott az ital, Margit aggódva tekingetett ki az ablakon. A havazás elállt, késő délután volt, ereszkedett szürkület, ilyenkor szokott jönni az őrjárat, ami a zsandárok a tanyák közt bujkáló rablókat kutatta, megisznak valamit, melegednek, aztán káromkodva indulnak a városba. A hó talán most feltartja őket. Péter hallgatta az embereit, aztán Margitért szólt, s az asszonnyal felment az emeletre.

Ki más hozta a hírt néhány nap múlva, Schütz doktor esett be a fogadóba, rettentő tragédia történt, Péter testvérbátyját letartóztatták, és rabláncon fogják Pestre szállítani. Szép Imre tudományos előadást adott, melyen meglepetésre föllépett Gilagóg vajda is, aki újabban cigányprófétának képzei magát. Salamon halkan gurgulázni kezdett, de Kigl az asztal fölött megfogta a kezét. Pietro az orrát turkálta. Az előadást követő napon meggyilkoltak egy bécsi nyomozót. Lovas kocsi bakjára szögezték, a kocsi körbejárt a városban. A policájok tombolnak, mindenhol sarkokon igazoltatnak, betörnek a házakba, a katonák nem is kérdeznak, csak ütnek. Feldúlták a Szép házat is, az utolsó levélkéig átkutatták. No, és gyilkosságnak gyanúsítottja is van.

Schütz doktor szuszogott, a táskája csatjával babrált, és a kis Kiglét fürkészte. A fiú szórakozottan dobolgatta a kockát.

Csend lett.

Apám bebizonyította, hogy ért a széphez, mondta végül Kigl.

Pietro az ujjaival dobolt az asztalon, úgy mosolygott, mintha diókat dugott volna a szája két oldalába. Péter vászonzacskót vett elő, az asztalra dobta, ezt vidd el neki, mondta. Kigl bólintott, mire Salamon előrehajolt, mutatoujját a zacskóra helyezte. Megvizsgálná, mire elég, Salamon hangja lágy volt, mintha ő lenne az orvos. A fiú barkója megnőtt, duzzadtan fénylettek az ajkai, és a mutatoujjával is látott. Elég arra, hogy újrakezdjen egy másik életet, szólt aztán a fiú, mire Kigl elrakta a zacskót.

S történt még valami, dünnyögte zavartan a doktor. A zsandárok betörték a cigányokhoz is, szuszogta a szemét dörzsölgetve. A vajdát megverték, a kutyáját lelőtték, és Barka is meghalt, leszúrták, mert rátámadt a katonákra.

Péter tűnődött, a nyomorultra gondolt. Mintha valami kihullt volna a testéből, könnyű lett, nem volt kellemes. Nem értette, miért, de sajnálta a némbert.

Az ikrekkel mi lett?, kérdezte.

A kölyköket Gilagóg vette magához, mondta a doktor.

Amikor Péter elbúcsúzott Schütz bácsitól, aki akadálytalanul kocsizott ki a szigorúan ellenőrzött városból, és feltehetőleg hasonló bonyodalom nélkül tér vissza, hosszan bámult a havat kavaró, sebes postaszán után.